

Jmenné (krátké, neurčité) tvary přídavných jmen

Jmenné tvary se mohou tvořit od přídavných jmen jakostních a používá se jich pouze v přísudku: *Статья интересна.* – Článek je zajímavý.

Tvoří se odtržením koncovky od složených tvarů a připojením koncovky **-а (-я)** pro ženský rod, **-о (-е)** pro střední rod a **-ы (-и)** pro množné číslo.

JMENNÉ TVARY

Kmen + koncovka	Mužský rod	Ženský rod	Střední rod	Množné číslo
но́в-ый	но́в	но́ва	но́во	но́вы
си́н-ий	си́н	си́ня	си́не	си́ни
могúч-ий	могúч	могúча	могúче	могúчи

Přízvuk dvouslabičných přídavných jmen je většinou pohyblivý, v ženském rodě přechází na koncovku: *но́в, -а, -о, -ы*; podobně *вреден, мил, ну́жен, силён, скромн, трудо́в, умён, чист, ясе́н, дешёв, мо́лод, развита́* aj. U některých přídavných jmen přechází přízvuk na koncovku ve všech tvarech (kromě m.r.): *хоро́ш, -а, -о, -и*, podobně: *боле́н, вели́к, лёгко́, свежо́* aj.

ТИПЫ ПРÍЗВУКУ

Mužský rod	Ženský rod	Střední rod	Množné číslo
бога́т	бога́та	бога́то	бога́ты
но́в	но́ва	но́во	но́вы
хоро́ш	хоро́ша	хоро́шо	хоро́ши

Někdy přízvuk kolísá: *до́бр, -а, -о, до́бры, высо́к, -а, высо́ко, высо́ки*; *ну́жен, -а, -о, ну́жны* aj.

Končí-li kmen na několik souhlásek, vkládá se zpravidla **vkładné -o-** (před **к**): **крéпкий** – **крéпок**, **блízкий** – **блízок**, **тóнный** – **тóнок** nebo **-e-** (po měkké souhlásce, po šerlavé a před **н**): **бóйкий** – **бóек**, **довóльный** – **довóлен**, **довóльна**, **гóрький** – **гóрек**, **горькá**, **прóчный** – **прóчен**, **бédный** – **бéден**, **скрómный** – **скрóмен**, **длínный** – **длínен**, **длиннá**. Od **достóйный** je krátký tvar **достóин**, **-йна**, **-йно**, **-йны**.

Jmenné tvary se používají v přísudku, a to:

- a) jestliže jde o vyjádření dočasného příznaku: **Отéц бóлен** (nyní) na rozdíl od věty **Отéц больнóй** (stále);
- b) jestliže na přídavném jménu závisí další větný člen: **Урál богáт ископáемыми**. **Онá мне милá**;
- c) jestliže přísudek stojí před podmětem: **Высóк úровень развítтя промýшленности**;
- d) je-li podmětem zájmeno: **всё, ёто**; **Ёто извёстно**; **Всё понятнó**;
- e) ve spojení s příslovci **как, так**: **Как он интересен**; **Онá так милá**. (S **какóй** a **такóй** se pojí složený tvar: **Какóй он интересный**; **Онá такáя милáя**);
- f) při vykání: **Вы óчень любéзны**; **Вы бýли больны?**
- g) po rozkazovacím způsobu slovesa **быть**: **Будь здорóв**; **Будь счастлív**; **Будьте внимáтельны!**
- h) pro označení nadměrné míry vlastnosti: **Пальтó широкó**; **Отéц стар**; **Шкаф высóк**.

Některá přídavná jména se používají převážně v přísudku ve specifikovaném významu a mají zde **pouze krátky tvar**:

нýжен, -á, -o, -и (potřebuji): **Нам нýжен нóвый завод**;

дóлжен, -á, -ó, -и (musím): **Мы дóлжны хорóшо рáботáть**;

намéрен, -a, -o, -и (hodlám): **Я намéрен поговорít с ним**;

готóв, -a, -o, -и (jsem připraven): **Мы готóвы решít ёту проблему**;

обязан, -а, -о, -ы (musím, jsem povinen): Вы обязаны нам помочь;

способен, -а, -о, -ы (jsem schopen): Он способен это сделать;

виден, -а, -о, -ы (je vidět): Уже виден их дом;

слышен, -а, -о, -ы (je slyšet): Слышен звонок. Отсюда хорошо видно и слышно;

жив, -а, -о, -ы (být naživu): Его родители живы.

PŘEKLAD ČESKÉHO RÁD

Ruské **рад, -а, -о, -ы** (pouze jmenný tvar) se může pojit pouze s vedlejší větou, s infinitivem nebo s 3. pádem.

Я рад – что вы приехали. – Jsem rád, že jste přijel.
– вас видеть. – Jsem rád, že vás vidím.
– вашему успеху. – Mám radost z vašeho úspěchu.

Na rozdíl od češtiny se ruské **рад** nepojí s určitým tvarem slovesným. Českému **rád** odpovídají v ruštině i jiné ekvivalenty:

рад + sloveso nedokonavé – я **люблю** (читатъ, ходитъ в кино, купатся)

+ sloveso dokonavé – я с **удовольствием** (прочитаю, напишу)

– я **охотно** (вам помогу, приду)

рад бых, rádi bychom – мы **хотели бы** (получить от вас проспекты)

радěji – **лучше** (останусь дома)
– я **предпочитаю** (ездить на машине)

неjрадěji – я **больше всего** (люблю заниматься компьютером, хотел бы с тобой посоветоваться)